a) SALIX ALBA L. — bijela vrba

{rokbox title=|Bijela vrba| }images/stories/ljekovitobilje/131-vrba.jpg{/rokbox}
{rokbox title=|Bijela vrba| }images/stories/ljekovitobilje/131-vrba2.jpg{/rokbox}
Sinonimi: Saiix aurea Salisb. — Salix vitellina (L.) Salisb.

Narodni nazivi: bela vrba — vrba

b) SALIX CAPREA L. — vrba iva

{rokbox title=|Vrba iva| }images/stories/ljekovitobilje/131-vrba3.jpg{/rokbox}
{rokbox title=|Vrba iva| }images/stories/ljekovitobilje/131-vrba4.jpg{/rokbox}
Sinonimi: Salix hybrida Vili. — Salix ulmifolia Thuill.

Narodni nazivi: giva — iva — iva vrba — ivica — ivovina — maca — macica — mačkovec — mačkovina — planinska iva — prava iva — rakita — rakitova vrba — svib — vrbica.

c) SALIX FRAGILIS L. — krhka vrba

{rokbox title=|Krhka vrba| }images/stories/ljekovitobilje/131-vrba5.jpg{/rokbox}
{rokbox title=|Krhka vrba| }images/stories/ljekovitobilje/131-vrba6.jpg{/rokbox}
Sinonimi: Salix decipiens Hoffm. — Salix fragilior Host. — Salix pendula Ser. — Salix persicifolius Schleid.

Narodni nazivi: bela vrba — crna vrba — krta vrba — krhlica.

Opis biljke: vrbe u cvatu su simbol nadolazećeg proljeća i ponovnog buđenja prirode. Cvjetovi, nazvani "mace" pojavljuju se prije listanja, a s obzirom da je vrba dvodomna biljka, to svaki grm ili drvo nosi uvijek samo cvjetove jednog spola i to veće, prašničke ili muške cvjetove jajolikog oblika, koji se već izdaleka raspoznaju po žutim prašnicima, i valjkaste i vitke, većinom sivo-zelene ženske cvjetove. Listovi bijele vrbe su na kratkoj peteljci, lancetasti, dugi i šiljasti, sitno nazubljeni i na objema stranama proviđeni srebrno-sivim dlakama, dok krhka vrba, naprotiv, ima gole listove bez dlaka. Najveće listove ima vrba iva s mnogim varijacijama po obliku i dlakavosti. Sve vrbe rastu u obliku grma ili u obliku stabla.

Miris kore je slabo aromatičan, dok je okus gorak i trpak.

Vrijeme cvatnje: ožujak, a u višim planinskim područjima u travnju.

Stanište: vrbe se rado pojavljuju na vlažnim staništima: na rubovima jezera, ribnjaka i bara, uzduž potoka i rijeka, ali rastu i uz rubove šuma, na šumskim sječinama, a rado se sade i po međama pašnjaka i livada.

Ljekoviti dijelovi biljke: od davnine se smatra kora vrbe vrlo ljekovitom, a u pučkoj medicini se upotrebljavaju i listovi.

Kora vrbe (Cortex Salicis) se sabire u proljeće tako da se guli s grana. Kora se suši u hladu, za kućne se potrebe nakon sušenja usitni i sprema u tamne staklene posude.

Ljekovite i djelotvorne tvari: kao glavne djelotvorne tvari u vrbinoj kori se nalazi salicin i tanin, a također i populin koji je srodan salicinu i ima slično djelovanje. Gledan s kemijskog stajališta salicin je fenolglikozid koji se već u biljci putem enzima cijepa na salicilni alkohol i šećer. Oksidacijom naslaju u tijelu salicilna kiselina, koja je u stvari onaj pravi lijek zbog kojeg se sabire vrbova kora. Salicilna se kiselina priprema danas gotovo isključivo sintetskim putem, te je vrbova kora, nekoć tako mnogo cijenjena, potisnuta kemijskim preparatima salicilne kiseline.

Ljekovito djelovanje: već su Hipokrat i Plinije upotrebljavali vrbinu koru kao lijek protiv groznice. Bilinarka Hildegarda cijenila je vrbovu koru kao standardni lijek, a i slijedećih je stoljeća u poznatim djelima o ljekovitom bilju vrbova kora mnogo hvaljena zbog svog mnogostrukog i ljekovitog djelovanja. Školska je medicina dugo priznavala iskustva s tom ljekovitom biljkom i tek je kemijska izrada njezinih ljekovitih tvari utjecala na brisanje iz popisa lijekova koji su u Njemačkoj bili u službenoj upotrebi.

Vrbina kora u prvom redu snizuje groznicu i steže, a dokazano je i ljekovito djelovanje u pospješenju izlučivanja znoja i mokraće, kao i u umirenju bolova. Prema tome se može primijeniti s najboljim uspjehom kod grozničavih oboljenja s bolovima ili bez bolova, kod krvarenja, krvavog kašlja, krvi u pljuvački i kod krvarenja pluća i bubrega.

Djelovanje na izlučivanje mokraće uzrokuje povišeno izlučivanje mokraćne kiseline pa to vrlo povoljno utječe na oboljenja od gihta i upale zglobova (artritis). Istovremeno djelovanje na izlučivanje znoja povisuje i izlučivanje iz tijela otrovnih tvari. Čaj od vrbine kore vrlo se preporuča kod reumatizma, naročito kod reumatizma zglobova i kod svih pojava gihta. S obzirom da uništava klice i da istodobno umiruje bolove, vrbina kora ima vrlo povoljan učinak kod svih kataralnih stanja želuca i crijeva, pa se liječe proljevi i crijevni grčevi, prekomjerna sluz želuca i crijeva, a uništavanjem klica dolazi do bakterijskog rastvaranja, koje iz želuca i crijeva odvodi otrovne tvari pa u cijelom tijelu nastaje ravnoteža sokova. Uvarak od vrbine kore služi za vanjsku upotrebu kod liječenja rana, čireva i osipa, a vrlo je dobro sredstvo za grgljanje kod upale zubnog mesa i upale krajnika. Kod znojenja nogu pomoći će redovite kupke od uvarka vrbine kore. Vlažni i topli oblozi vrlo se preporučaju kod upaljenih nervnih ganglija, neuralgije trigeminusa i kod otvorenih gangrenoznih čireva.

Za pripremu čaja od vrbine kore uzima se 1 vrhom puna čajna žlica isitnjene kore te se kroz 2 do 3 sata stavi na močenje u 2 šalice hladne vode, zatim se jednom kratko prokuha. Tokom dana piju se 2 šalice u gutljajima i bez šećera.

Čajne mješavine: kao čaj protiv groznice miješa se u jednakim dijelovima vrbina kora s korijenom srčanika (br. 63); od te se mješavine uzima 1 čajna žlica za 1 šalicu čajnog oparka koji se ostavi najmanje 5 minuta stajati, a piju se po potrebi 1 do 2 šalice.

Čaj za reumu i giht: vrbina kora miješa se u jednakim dijelovima s listovima breze (br. 33), od čega se uzima 1 čajna žlica za 1 šalicu čajnog oparka, ostavi se 5 minuta pokriveno, a piju se prema potrebi 2 do 3 šalice dnevno. Taj čaj može se zasladiti medom.

Otvorene i teško zacjeljive rane posipaju se mješavinom jednakih dijelova vrbine kore u prahu i drvenog ugljena (Carbo ligni). Rane treba ispirati i posipati svakog dana.

Primjena u pučkoj medicini: ekstrakt od vrbinih cvjetova ("mace") upotrebljavao se ranije u pučkoj medicini s uspjehom protiv seksualne nadraženosti, nesanice i živčane slabosti (neurastenija).

Kod bolova u uhu nakapa se svježi sok vrbinih listova na komadić vate i stavi u uho. Pepeo od vrbine kore posipa se na teško zacjeljive rane. Uvarci od vrbine kore dodaju se u većim količinama vodi za kupke te se preporuča kao ljekovita kupelj kod gihta i reume.

Primjena u liječenju životinja: uvarak od vrbine kore upotrebljava se mnogo u veterinarskoj medicini za pranje i obloge pri liječenju rana. Čaj od vrbine kore daje se govedu i konjima kod kolika i unutrašnjih krvarenja.

